

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Відповідно до рішення вченої ради університету
від 28.11.2022 (протокол № 6) назву ЗВО змінено
на Центральноукраїнський державний
університет імені Володимира Винниченка
та введено в дію наказом №208-ун від 28.11.2022

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)
ТА ПСИХОЛОГІЯ (Практична психологія)

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметною спеціальністю: 014.01 Середня освіта (Українська мова література)

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: Вчитель української мови і літератури закладу загальної середньої освіти. Практичний психолог закладу освіти.

Термін навчання 3 роки 10 місяців

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені Володимира
Винниченка

Голова вченої ради

_____ проф. Є. Ю. Соболев
(протокол №8 від «28» грудня 2021 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з
01 вересня 2022 р.

Ректор _____ проф. Є. Ю. Соболев
(наказ №204/2-ун від «30» грудня 2021 р.)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою:

1. Лаврусенко Марія Іванівна – керівник проектної групи (гарант освітньої програми), кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератури
2. Клочек Григорій Дмитрович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури;
3. Огаренко Тетяна Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови;
4. Горська Галина Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

**1. Профіль освітньо-професійної програми Середня освіта
(Українська мова і література та Психологія зі спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література))**

1 – Загальна інформація	
Повна назва навчального закладу структурного підрозділу та	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, факультет філології та журналістики
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти
Професійна кваліфікація	Вчитель закладу загальної середньої освіти Практичний психолог закладу освіти
Кваліфікація у дипломі	Бакалавр середньої освіти
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література) та Психологія (Практична психологія)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, 240 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Первинна акредитація в червні 2016 р. Наступна акредитація 2021 р.
Цикл/ рівень	QF - level 6 / EQF -First cycle /HPK - рівень 6.
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова(и)	Українська, англійська

викладання	
Термін дії освітньої програми	До заміни новою
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми	www.kspu.kr.ua
2 – Мета освітньо-професійної програми формування особистості фахівця, який здатний розв'язувати типові професійні завдання щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу з української мови і літератури й володіє професійно вагомими рисами особистості вчителя.	
3 – Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Українська мова (у теоретичному, практичному, синхронному, діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному аспектах); українська художня література й усна народна творчість (у теоретичному та історико-культурному аспектах); жанрово-стильові різновиди текстів; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі.
Орієнтація освітньої програми	Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі й цінності філологічної освіти та методики навчання мови і літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, про традиційні та інноваційні підходи до розв'язання проблем навчання і виховання школярів засобами мови і літератури.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі філології та методики викладання в загальноосвітніх навчальних закладах.
Особливості програми	Розрахована на студентів, які вступили на основі повної загальної середньої освіти. Успішне завершення програми передбачає здобуття фундаментальних та професійно орієнтованих знань і вмінь, здатності розв'язувати типові професійні завдання в галузі філології, методики навчання філологічних дисциплін
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Загальноосвітні школи, гімназії, ліцеї (вчитель української мови і літератури, педагог-організатор) 2320 Вчителі закладу загальної середньої освіти та

	спеціалізованої освіти 2445.2 Практичний психолог закладу освіти
Подальше навчання	Бакалавр галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) може продовжувати навчання за освітнім рівнем магістра в будь-якій галузі, крім медицини та юриспруденції.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, кейс-технології, індивідуально-творчий та праксіологічний підходи. Лекції, лабораторні роботи, семінари, практичні заняття в групах, консультації із викладачами
Оцінювання	Накопичувальна 100-бальна система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованої на опанування навчального навантаження з освітньо-професійної програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени; письмові/усні екзамени, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань, індивідуальних науково-дослідних завдань, колоквиуми, залік з педагогічної практики, курсові роботи.
6 – Перелік компетентностей випускника, спільних для всіх предметних спеціальностей	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя. ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність працювати в команді.

	ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків. ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів. ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів. ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання). ФК 5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності. ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури. ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
7 – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, спільних для всіх предметних спеціальностей	
Програмні результати навчання (РН)	РН 1. <i>Знає</i> основні історичні етапи розвитку предметної області. РН 2. <i>Знає</i> закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків. РН 3. <i>Знає та розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти). РН 4. <i>Знає та розуміє</i> особливості навчання різномірних груп учнів, <i>застосовує</i> диференціацію навчання, <i>організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

	РН 5. <i>Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.</i> РН 6. <i>Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.</i> РН 7. <i>Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.</i> РН 8. <i>Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.</i> РН 9. <i>Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.</i> РН 10. <i>Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.</i> РН 11. <i>Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.</i> РН 12. <i>Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.</i>
Перелік компетентностей випускника і нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти для спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)	
Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)	ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти). ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах. ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт. ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському

	літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду. ПК 6. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови та літератури. ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Програмні результати навчання (РН)	РН 13. <i>Знає</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні. РН 14. <i>Пояснює</i> особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; <i>порівнює</i> мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності. РН 15. <i>Володіє</i> комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), <i>здатний</i> удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. РН 16. <i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство,

	зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури. РН 17. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології. РН 18. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань. РН 19. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту. РН 20. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови та літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів. РН 21. Використовує гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України. РН 22. Знає, розуміє і демонструє здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання українській мові і літературі для виконання освітньої програми в базовій середній школі.
Перелік компетентностей випускника і нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти для додаткової спеціальності 053 Психологія	
Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)	ПК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології ПК 2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. ПК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. ПК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел ПК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій ПК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження ПК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані

	висновки та рекомендації ПК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) ПК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту ПК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики ПК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
Програмні результати навчання (РН)	РН 13. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання РН 14. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань РН 15. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги РН 16. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження РН 17. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки РН 18. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. РН 19. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання РН 20. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій РН 21. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. РН 22. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога ПР 23. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та

	громадській діяльності. РН 24. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізацію освітньо-професійної програми забезпечують на 100% фахівці вищої та найвищої кваліфікації, з-поміж яких професори, доктори наук та доценти, кандидати наук.
Матеріально-технічне забезпечення	Стипендіальне забезпечення, гуртожиток, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у розв'язанні проблемних ситуацій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Бібліотека: - ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів; - бронювання книг онлайн; - доступ до електронних журналів; - доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; - технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу. Академічна підтримка — консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій. Методичне забезпечення дисциплін на освітніх платформах Вікі і Moodle.
9 - Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)	
Повна назва Професійного стандарту, його реквізити та (або) посилання на документ	Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". Режим доступу: https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=22daac6a-f0db-4de0-8d49-47aa6b2ecb99 Професійний стандарт за професією «Практичний психолог закладу освіти» Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/12/Standart_Praktychnyy_psykholoh.pdf
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	Перелік компетентностей випускника узгоджений із наведеними у професійному стандарті загальними та професійними компетентностями вчителя та практичного психолога закладу освіти

10 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливість переведення з одного навчального закладу в інший (у межах України) за умови перезарахування кредитів.
Міжнародна кредитна мобільність	На підставі двосторонніх угод між КДПУ ім. В. Винниченка та зарубіжними навчальними закладами, а також за участі у програмах академічної мобільності ERASMUS+ та інших
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	--

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1.Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
НК 1	Історія та культура України	3	Екзамен
НК 2	Філософія	3	Екзамен
НК 3	Іноземна мова (за профспрямуванням)	5	Залік
НК 4	Інформаційно-комунікаційні технології	3	Залік
НК 5	Правове регулювання професійної діяльності	3	Залік
НК 6	Фізичне виховання	4	Залік
НК 7	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі	4	Залік
НК 8	Педагогіка	9	Екзамен
НК 9	Вікова фізіологія та валеологія	3	Залік
НК 10	Вступ до мовознавства	4	Екзамен
НК 11	Вступ до літературознавства	4	Екзамен
НК 12	Діалектологія української мови	3	Залік
НК 13	Історична граматики української мови	3	Екзамен
НК 14	Методика навчання української мови і літератури	8	Екзамен
НК 15	Сучасна українська літературна мова	18	Екзамен
НК 16	Історія української літератури в т.ч. фольклор	29,5	Екзамен
НК 17	Практичний курс української мови	3	Залік
НК 18	Стилістика і культура української мови	3	Екзамен

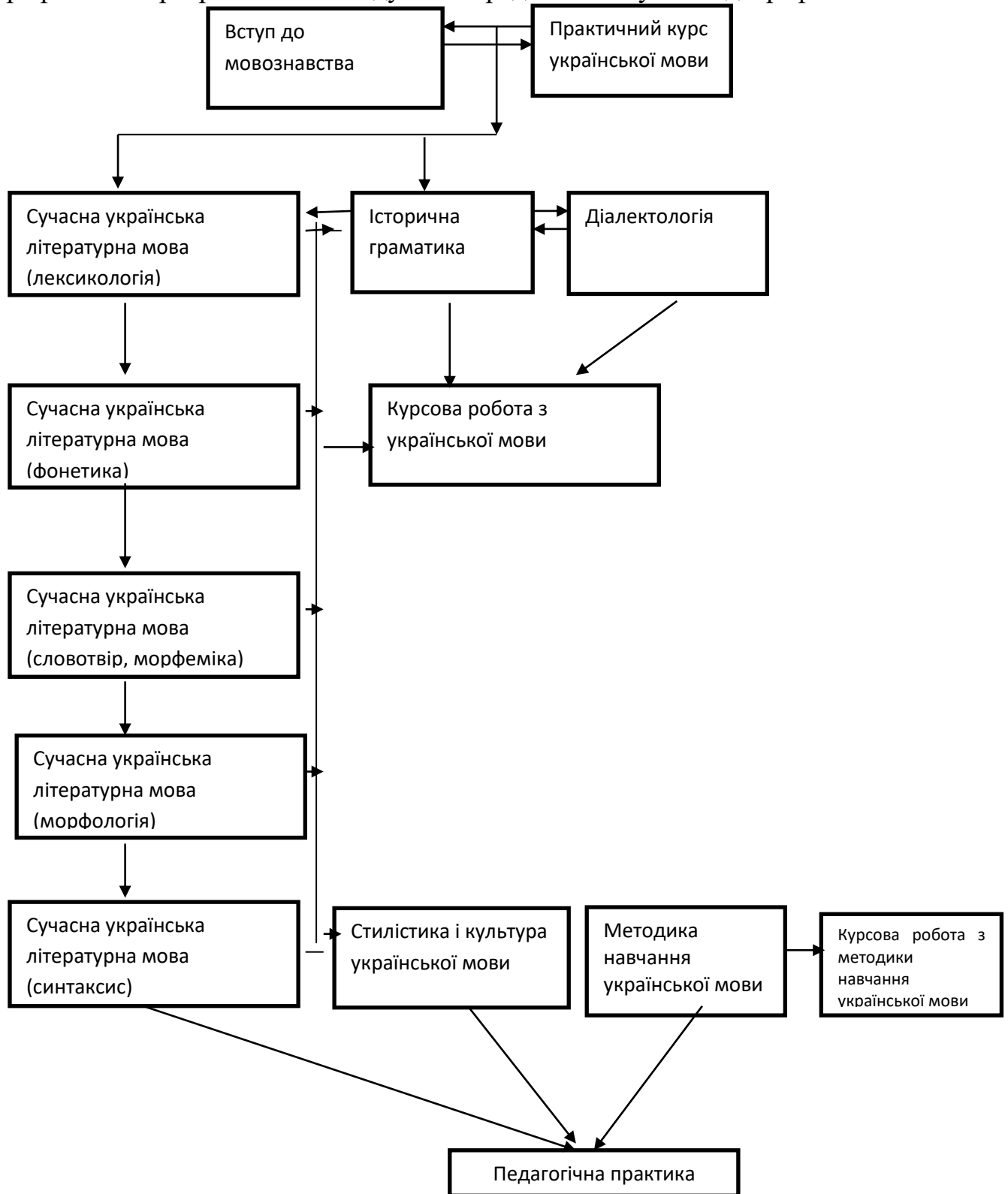
НК 19	Оглядові лекції до державної атестації	1,5	
НК 29	Виробнича практика у школі	9	Залік диференційований
НК 30	Навчальна практика пропедевтична з психології	1,5	Залік
НК 31	Навчальна практика пропедевтична з педагогіки	1,5	Залік
НК 32	Навчальна практика пропедевтична з фаху	1,5	Залік
НК 33	Курсова робота з української мови	1,5	Залік диференційований
НК 34	Курсова робота з української літератури	1,5	Залік диференційований
НК 35	Курсова робота з методики фаху (одна за вибором студента)	1,5	Залік диференційований
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		134	
Вибіркові дисципліни (вільний вибір студента)			
ВК 1	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 2	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 3	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 4	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 5	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 6	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 7	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 8	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 9	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 10	1 дисципліна з переліку	5	Залік
ВК 11	1 дисципліна з переліку	5	Залік

ВК 12	1 дисципліна з переліку	5	Залік
Загальний обсяг вибіркового компонент:		60	
Обов'язкові компоненти ОП додаткової спеціальності			
НК 20	Психологія	4,5	Екзамен
НК 21	Іноземна мова (за профспрямуванням)	10	Екзамен
НК 22	Практикум з психокорекції	7	Екзамен
НК 23	Історія психології	3,5	Залік
НК 24	Основи психокорекції	3	Екзамен
НК 25	Психодіагностика	5	Екзамен
НК 26	Основи психологічного консультування	4	Екзамен
НК 27	Основи психотерапії	4,5	Екзамен
НК 28	Психологічна служба в системі освіти	4,5	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		46	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:		240	

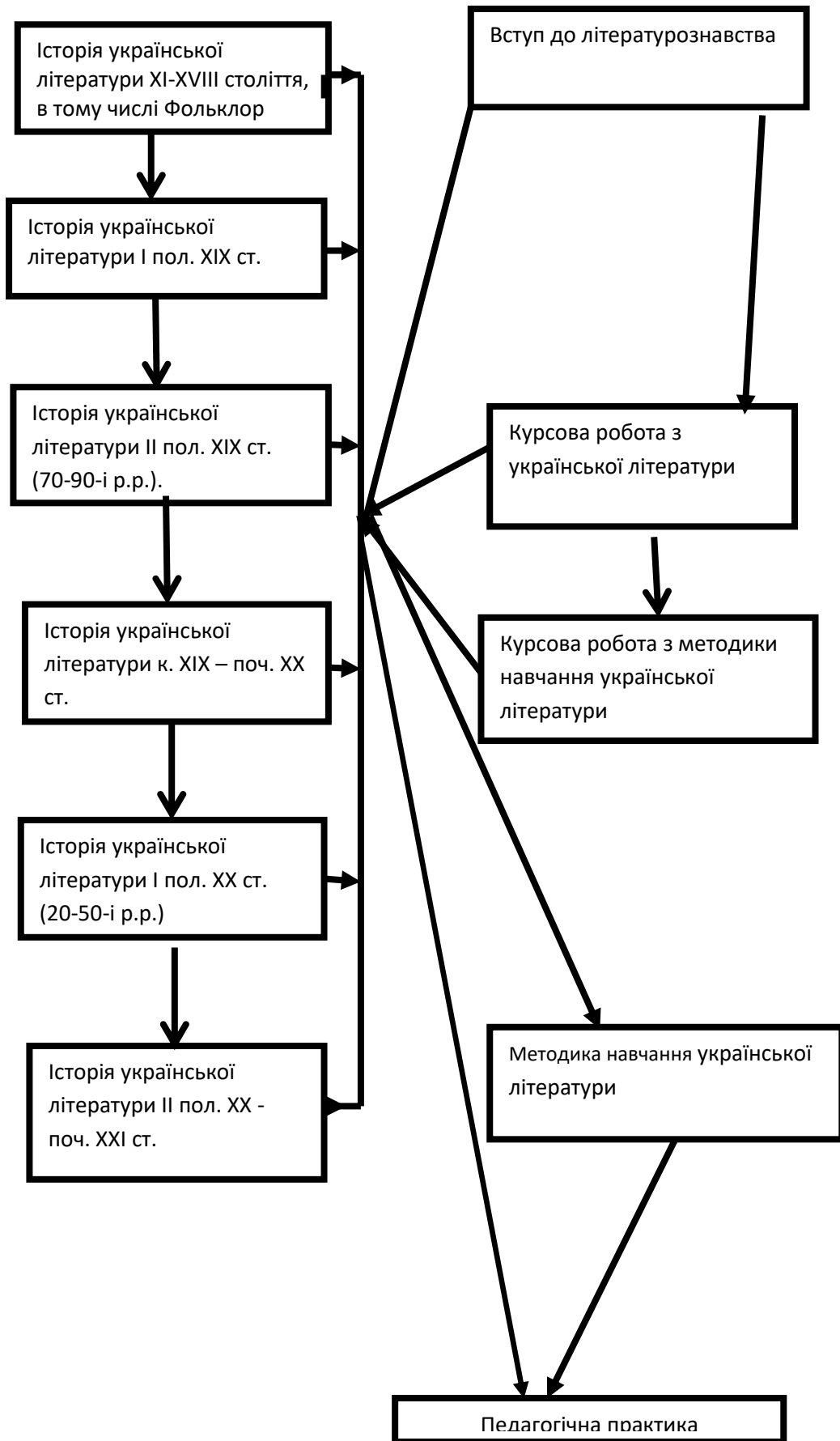
1.1. Структурно-логічна схема вивчення дисциплін основної спеціальності

Мовознавчий цикл

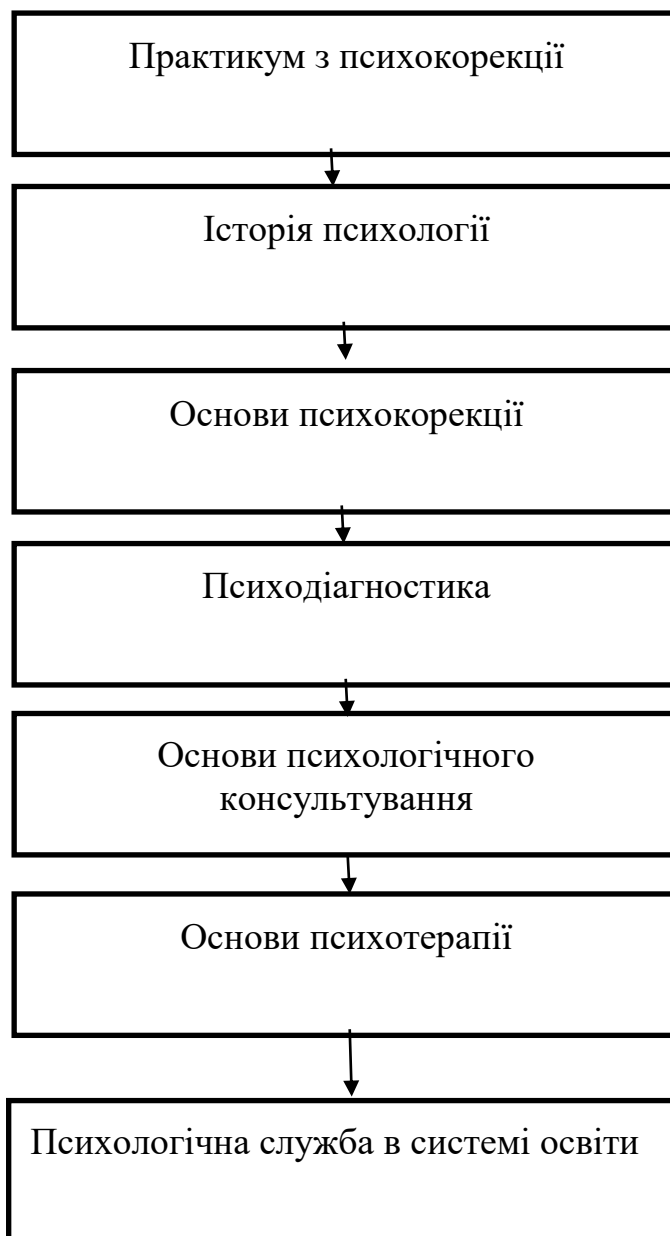
Короткий опис логічної послідовності вивчення компонент освітньо-професійної програми. Рекомендується представляти у вигляді графа.

Літературознавчий цикл

Структурно-логічна схема вивчення дисциплін додаткової спеціальності

Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у формі державного кваліфікаційного екзамену і завершується видачею документу державного зразка про присудження ступеня бакалавра середньої освіти із присвоєнням кваліфікації: *вчитель української мови і літератури закладу загальної середньої освіти. Практичний психолог закладу освіти.*

Атестація здійснюється відкрито й публічно.

- 1. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-професійної програми**
(Додається окремим файлом)
- 2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**
(Додається окремим файлом)